

Unibertso PARALELOAK

E! **Erandio**
UDALA
AYUNTAMIENTO

PROBAK

| Sacodejuegos enpresak garatutako proiektua |

Edertasuna Berreskuratzen

Zientzialari batek giltzarrapo batekin babestu zuen sortu zuen formularen informazioa. Koloreez gain, zientzialariak hitzen jatorriak ere ezagutzen zituen. Saia zaitetze zientzialari honen koloreen kodea deskubritzen.

GAZTELANIAZ EUSKARAZ

HITZETZ HITZEKO ITZULPENA

1. Enamorado	A. Bihotzak	I. Creadora
2. Gratis	B. Sorgin	II. Luz de los muertos
3. Corazones	C. Amona	III. Asesino de fuegos
4. Luna	D. Hizki	IV. Frontera del cielo
5. Bombero	E. Ortzimuga	V. Trocito de habla
6. Febrero	F. Muxutruk	VI. Buena madre
7. Letra	G. Saguzahar	VII. A cambio de un beso
8. Abuela	H. Maiteminduta	VIII. Viejo ratón
9. Bruja	I. Ortzadar	IX. Mes de los lobos
10. Horizonte	J. Suhiltzaile	X. Cuerno del cielo
11. Murciélago	K. Ilargi	XI. Herido por amor
12. Arcoiris	L. Otsaila	XII. Dos sonidos

GAZTELANIAZ EUSKARAZ

HITZETZ HITZEKO ITZULPENA

1. Este	A. Sukaldea	I. Mes de las cosechas
2. Julio	B. Erditu	II. El lado del sol
3. Cocina	C. Eskularru	III. Bosque muerto
4. Tenedor	D. Ekialde	IV. Dividirse por la mitad
5. Hielo	E. Izotz	V. Vida de dolor
6. Cáncer	F. Uztaila	VI. Pequeño tridente
7. Cerveza	G. Minbizia	VII. Rocío frío
8. Guante	H. Hilerri	VIII. Acción del no y el sí
9. Discusión	I. Basamortu	IX. Vino de cebada
10. Cementerio	J. Sardexka	X. Pueblo de los muertos
11. Desierto	K. Eztabaida	XI. Lugar junto al fuego
12. Parir	L. Garagardo	XII. Piel de la mano

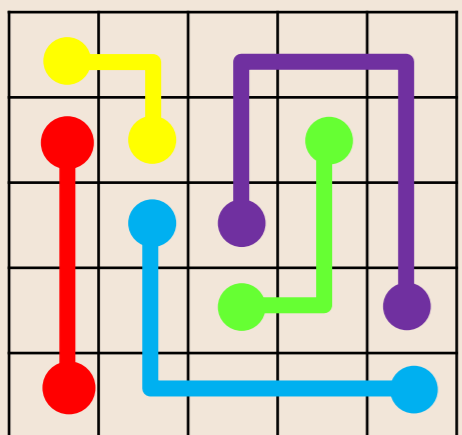

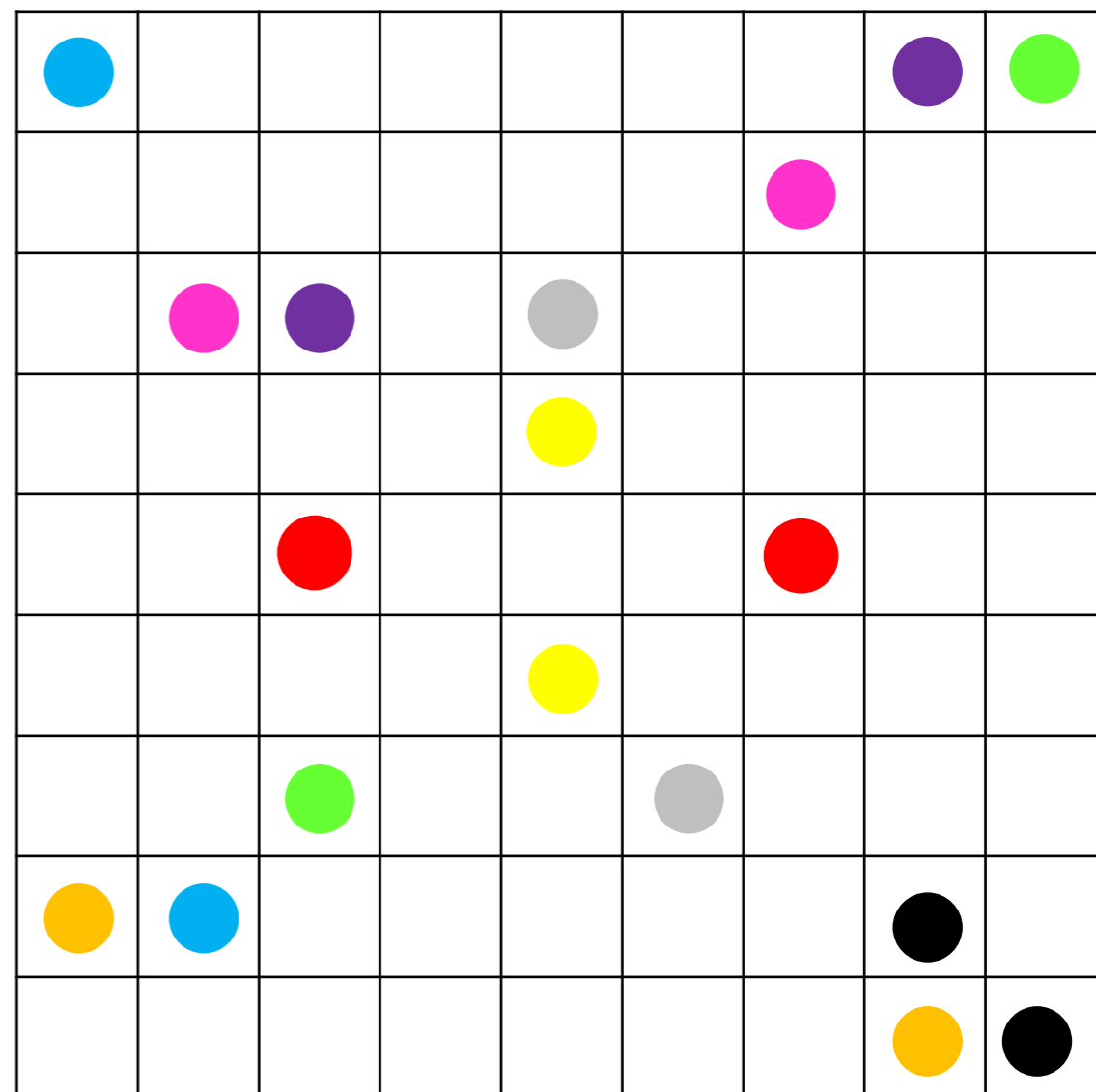
Zizare Zuloak

Jon zientzialaria zulo beltz supermasiboetan aditu handia zen eta baita antzinako euskaran ere. Materia ilun asko biltzen duten zulo beltzak eta euskara antzekoak direla konturatu zen: biak mundu harrigarrietara eramateko gai dira. Aipatutako enigmaren ebazpenak gure unibertsoa orekatuko lukeen formula bat aurkitzen lagunduko du. Gogoratu euskara zure laguntzaren menpe dagoela.

Adibidea

Bertsoak

Jon Ameriketara joaten zen bakoitzean, euskara zein garrantzitsua den kontatzen zien lankideei, nola eta kantatuz, zenbait bertso asmatuz. Horietako batek euskararen eta musikaren garrantzia azaltzen du. Bertso honek bere formularen zati bat babestu eta giltzarrapo bat irekitzen duen kolore konbinazio bat ezkutatzen du.

Handwritten mathematical notes including:

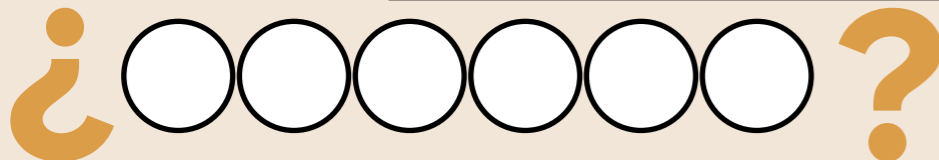
- $|b(T, z, a, b)| \leq 2$
- $\varphi(\sigma_1 t) \varphi(\sigma_2 t) = \varphi(\sqrt{\sigma_1^2 + \sigma_2^2} t)$
- $\rho(u) = \frac{\sum_{k=1}^n p_k \log \frac{1}{p_k}}{\sum_{k=1}^n p_k}$
- $y = \phi(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_0^x e^{-\frac{t^2}{2}} dt$
- $S(\alpha, \tau) = \frac{2}{\pi} \int_0^{\pi} \frac{\sin \alpha t}{t} dt$
- $P(\eta_0 < x) = F(x)$
- $\omega_k = \left(\frac{n}{k}\right) p^k (1-p)^{n-k}$
- $P(\eta < y | \xi = x) = \sup_{\eta < y, \xi = x} P(\eta < y | \xi = x)$
- $f(t|y) = \frac{2e^{-\frac{t^2}{2}}}{\sqrt{2\pi}} \left(\frac{e^{-\frac{t^2}{2}}}{1 - \frac{t^2}{2}} \right)^{\frac{1}{2}}$
- $H_r(x) = \frac{G(x)}{1+G(x)}$
- $U_{n+1}^+ = (2n) - (2n - c)$
- $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{f(u)}{n} = P_e$
- $R = \int_0^{\infty} p(t) dt$
- $C_n(\alpha) \geq \frac{n!}{\prod_{k=1}^n n_k!} \psi\left(c \left(\frac{n}{m}\right) t\right)$
- $q_n(\alpha) = \frac{p_n}{\sum_{j=1}^n p_j}$
- $PCT_2 = \frac{p_n}{\sum_{j=1}^n p_j}$
- $g^{-1} N_g = \{g^{-1} n_g | n_g \in N\}$
- $Q = F^{-1}(q)$
- $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} \ln \left(\frac{x}{n}\right) = \frac{1}{2} e^{-\frac{x^2}{2}}$
- $P_n(k) = \frac{c^k}{k!} e^{-c}$
- $P(\limsup \frac{|h_n|}{2n \log \log n} \leq 1) = 1$
- $(\rho_H) = 1 - \sqrt{1 - e^{2H}}$

Ulertzen ez dena kritikatzeko da

Handwritten mathematical notes, similar to the first image, with a large question mark overlaid on the central part.

Euskarazko hitzek dute garrantzia

Handwritten mathematical notes, similar to the first image, with a large question mark overlaid on the central part.

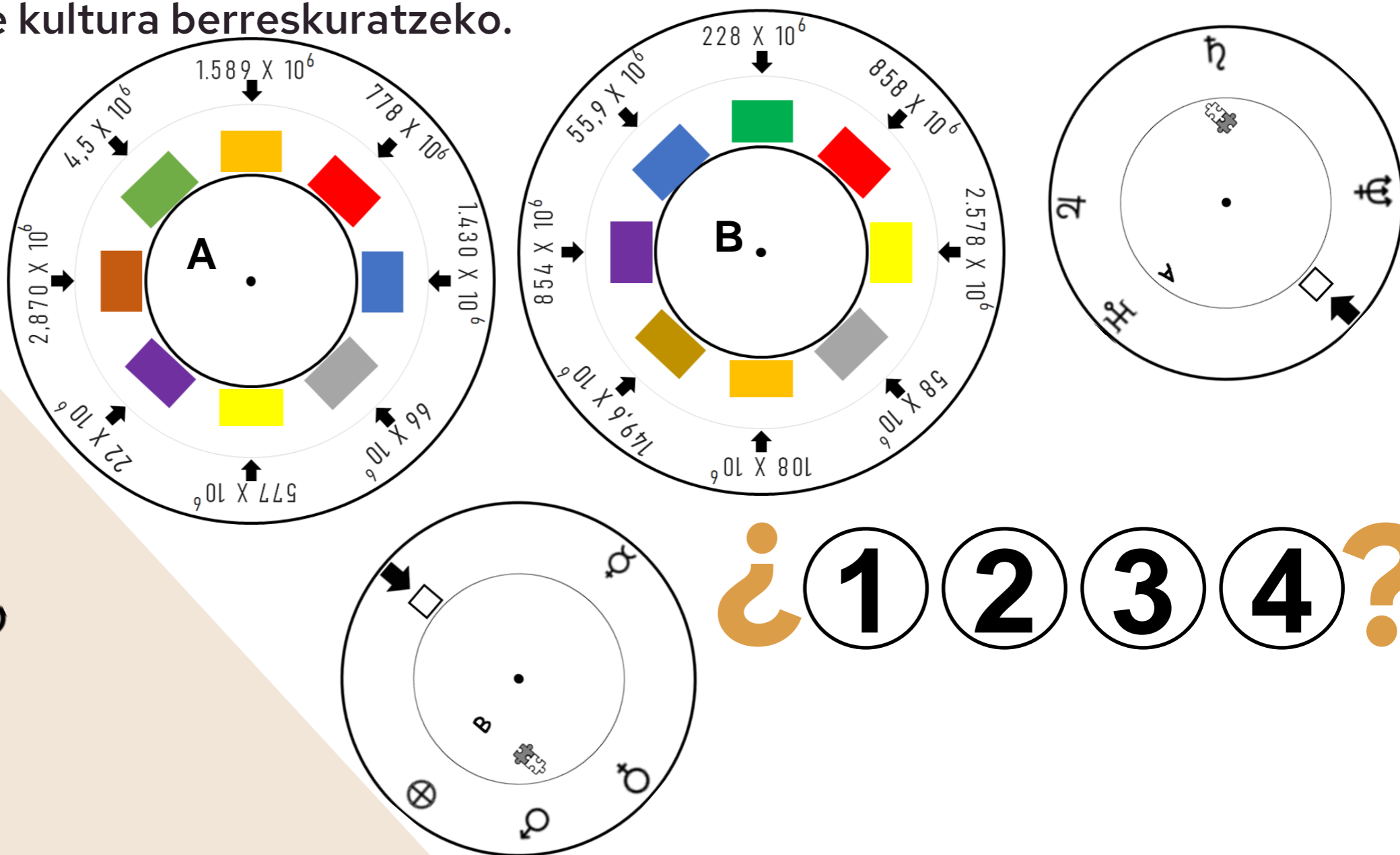
Garrantzitsuena abeslariaren emozioak dira

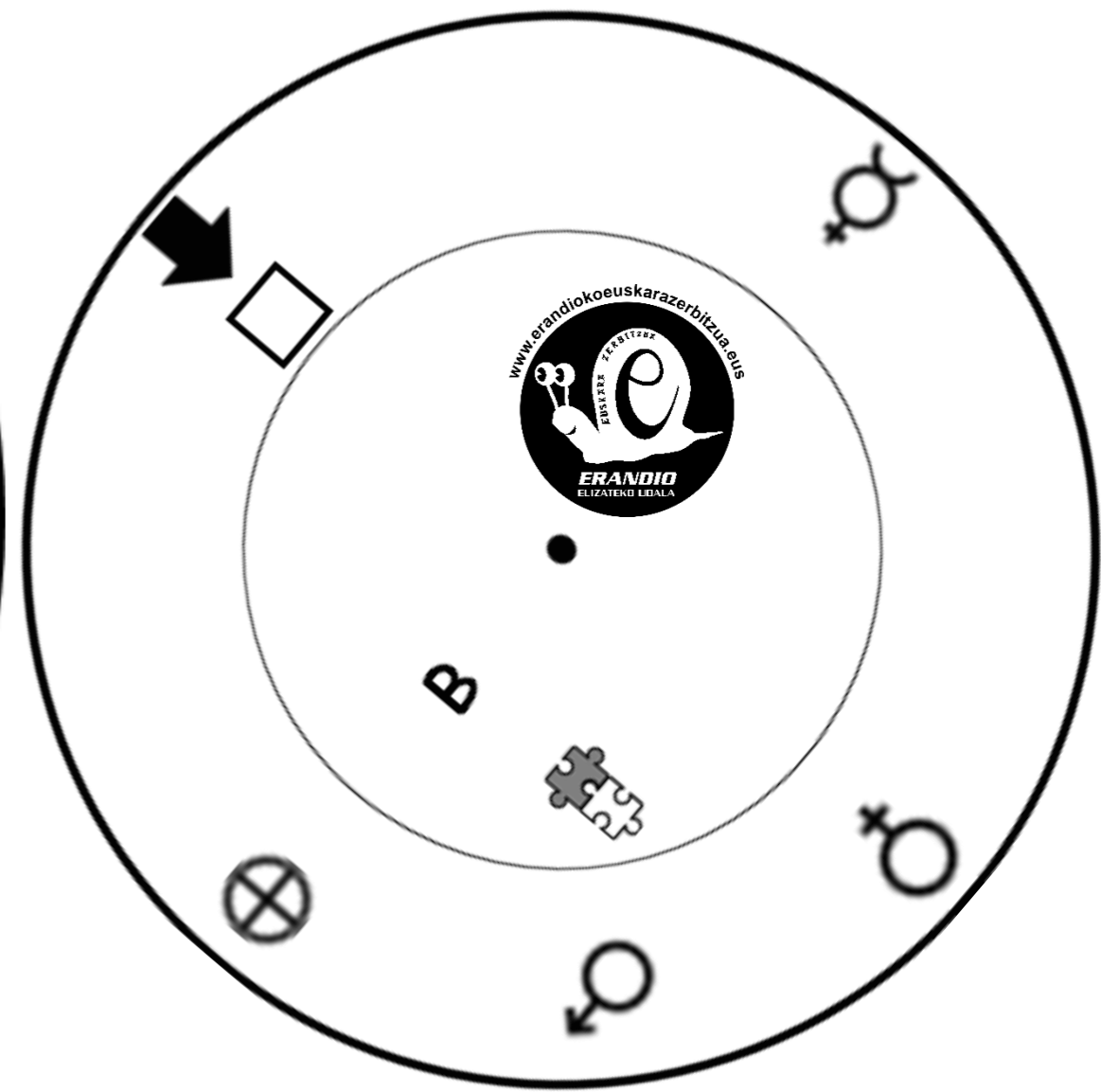
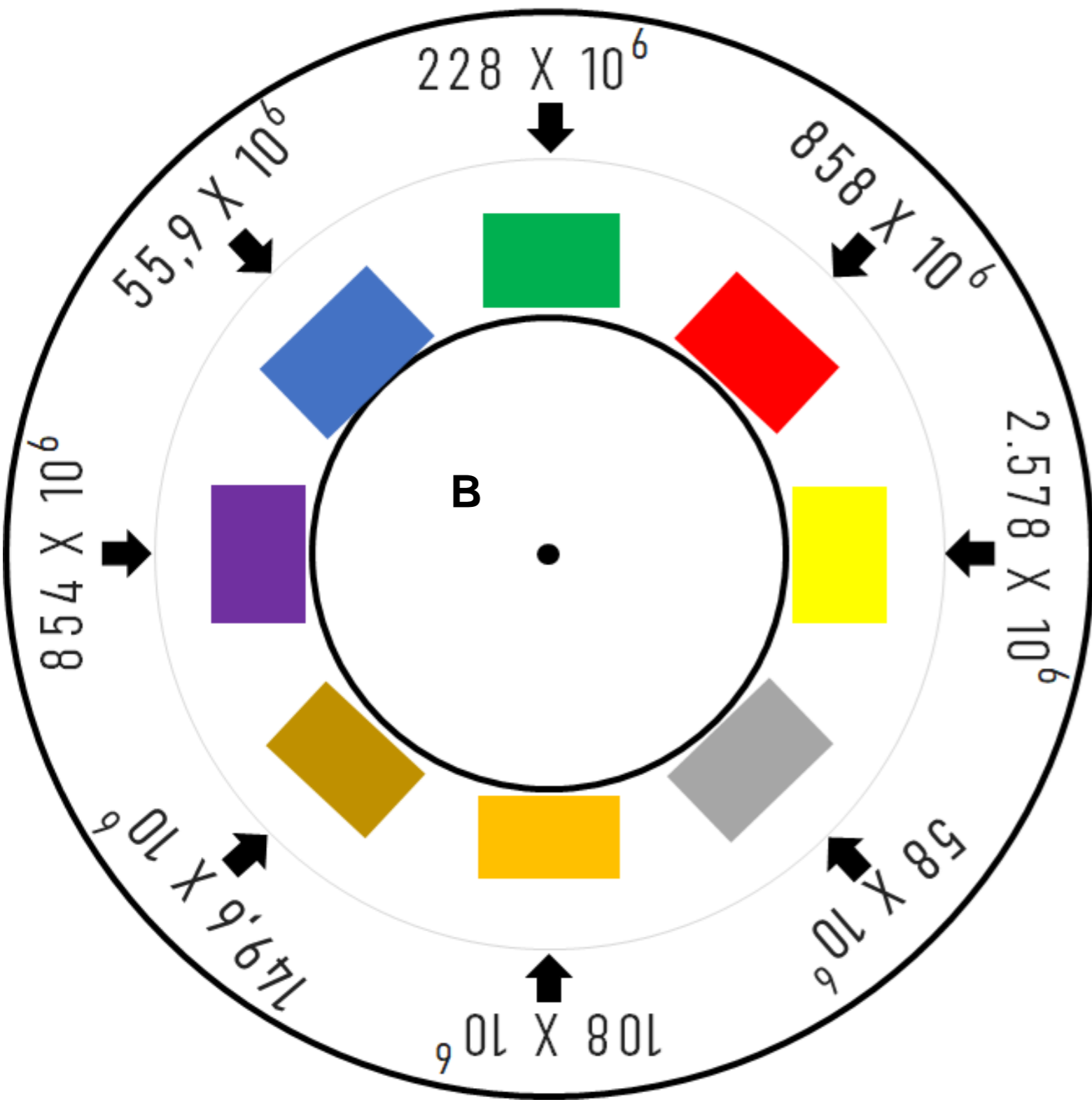
Planetak

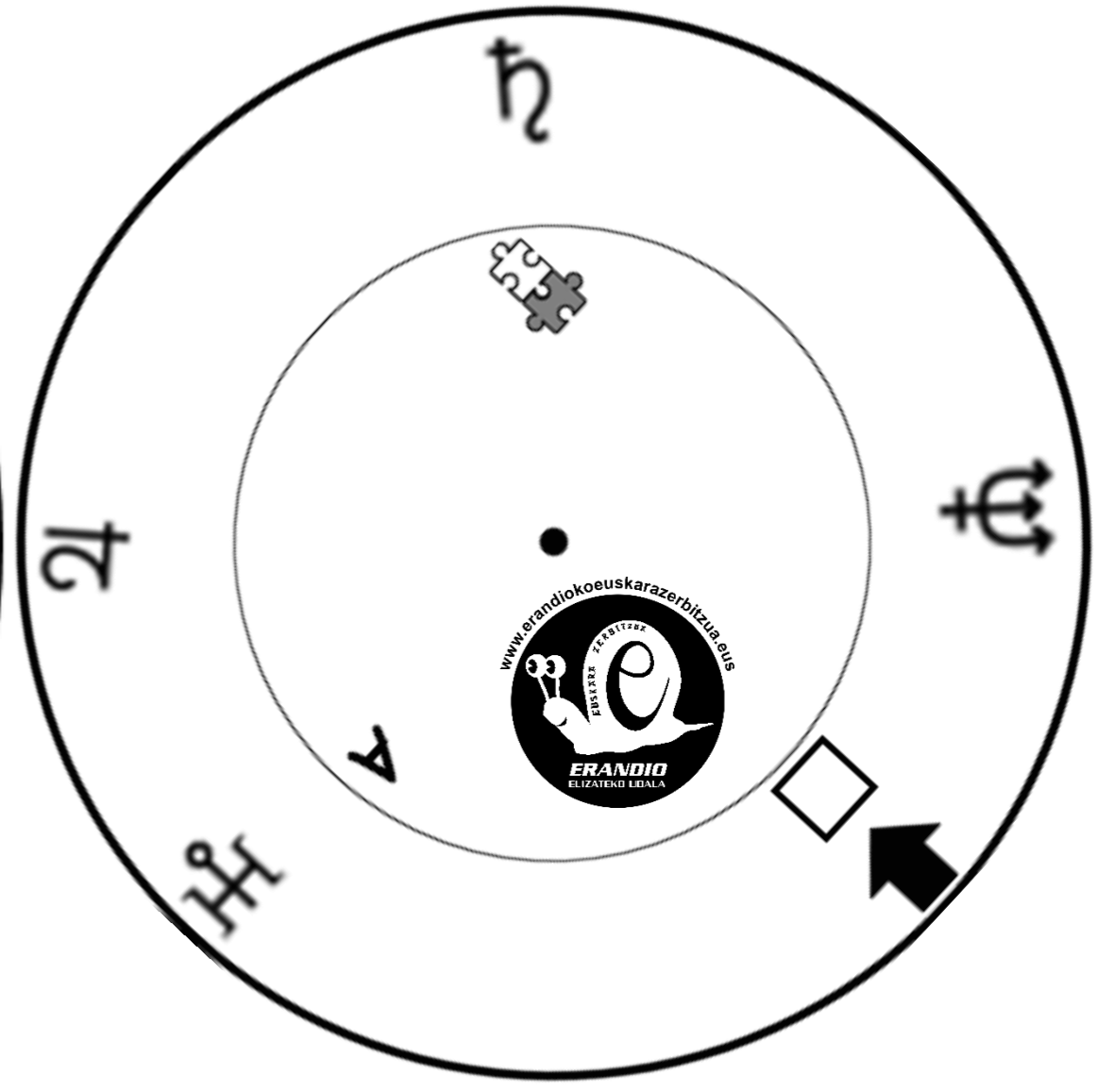
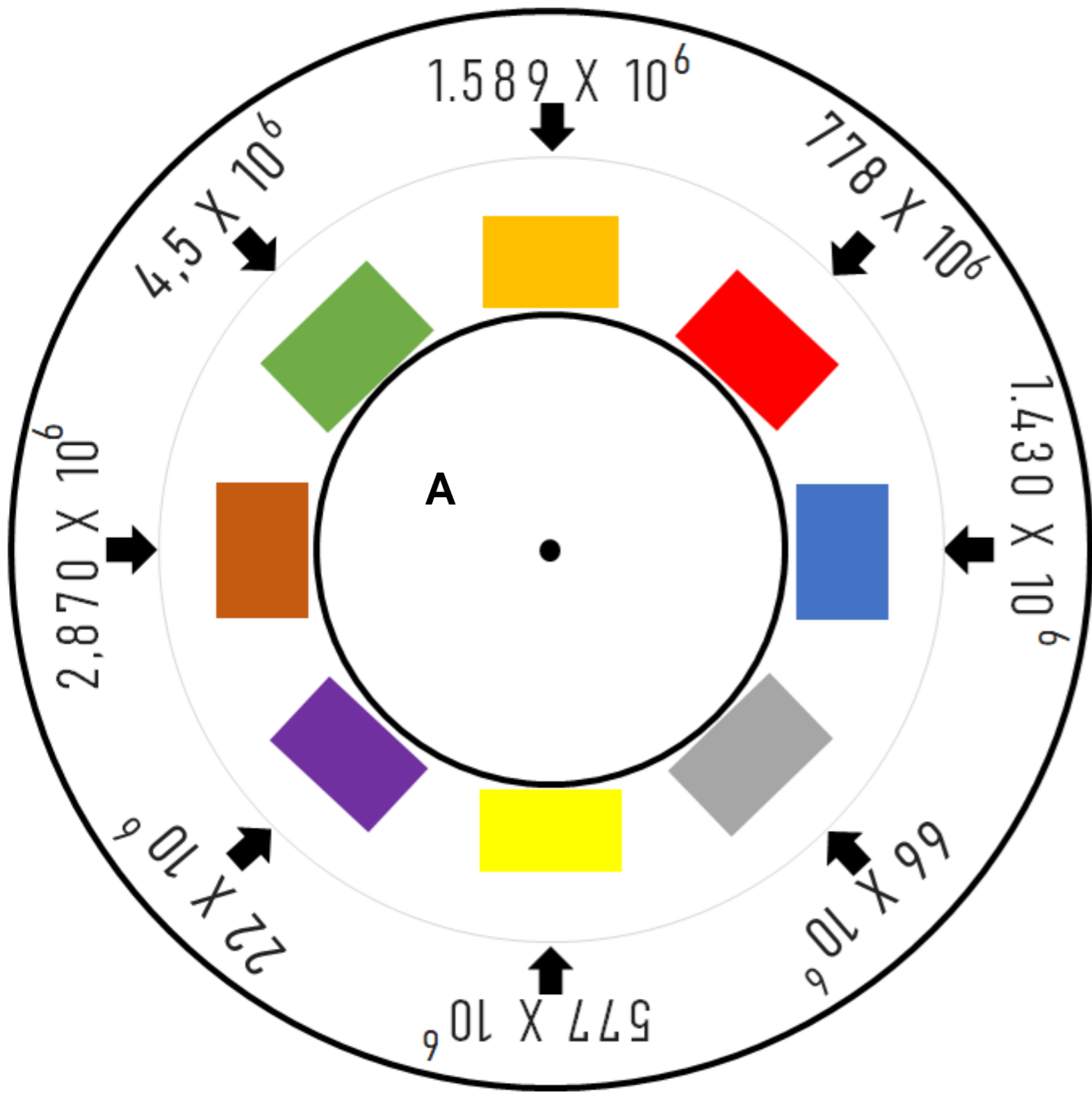
Jon, zulo beltzekiko zuen interesak bultzatuta, planetak aztertzen hasi zen. Unibertsitatean, euskara eta eguzki sistemarekiko grina zeukan irakasle bat izan zuen eta Jonek bi zaletasun horiek batu zituen. Hil aurretik, koloredun giltzarrapo batez itxitako kutxa batean, zulo beltzen enigma argitzen lagunduko zuen mezu bat utzi zuen, baita koloretako gurpil batzuk ere. Gakoa aurkitu behar da gure mundua berreskuratzeko. Gutxi geratzen zaizue! Ireki ezazue kutxa, berriro euskaraz hitz egiteko eta gure kultura berreskuratzeko.

¿ 1 2 3 4 ?

Azkenengo Enigma

Jonen formula topatzeko, osatu beharko duzuen azkenengo enigma labirinto batetik bidaia bat eginez ebazten da. Bertan Jonek azken kode bat gorde zuen. Kodea aurkitu eta guztiok euskaraz hitz egiten den unibertsoa itzuli ahal izango gara. Gogoan izan Jonek bere laborategitik kanpo dauden beste talde batzuekin lan egiten zuela. Joni euskaraz komunikatzea lagungarri egiten zitzaion; beraz, hurbileko jendearekin lan egiten zuen.

*****?

Azkenengo Enigma

Jonen formula topatzeko osatu beharko duzuen azkenengo enigma labirinto batetik bidaia bat eginez ebazten da. Bertan Jonek azken kode bat gorde zuen. Kodea aurkitu eta guztiok euskaraz hitz egiten den unibertsoa itzuli ahal izango gara. Gogoan izan Jonek bere laborategitik kanpo dauden beste talde batzuekin lan egiten zuela. Joni euskaraz komunikatzea lagungarri egiten zitzaion; beraz, hurbileko jendearekin lan egiten zuen.

*****?

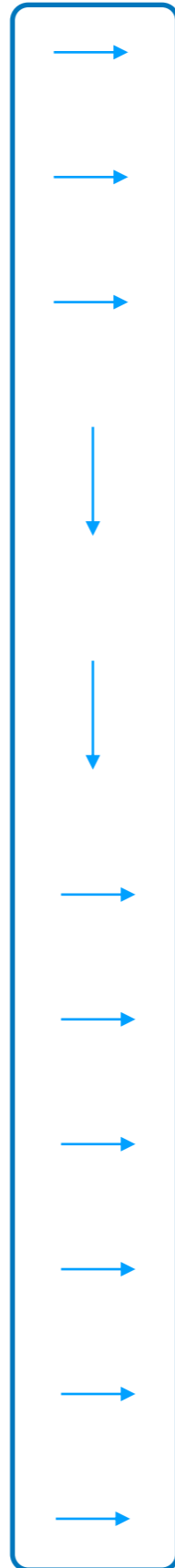

Azkenengo Enigma

Jonen formula topatzeko, osatu beharko duzuen azkenengo enigma labirinto batetik bidaia bat eginez ebazten da. Bertan Jonek azken kode bat gorde zuen. Kodea aurkitu eta guztiok euskaraz hitz egiten den unibertsoa itzuli ahal izango gara. Gogoan izan Jonek bere laborategitik kanpo dauden beste talde batzuekin lan egiten zuela. Joni euskaraz komunikatzea lagungarri egiten zitzaion; beraz, hurbileko jendearekin lan egiten zuen.

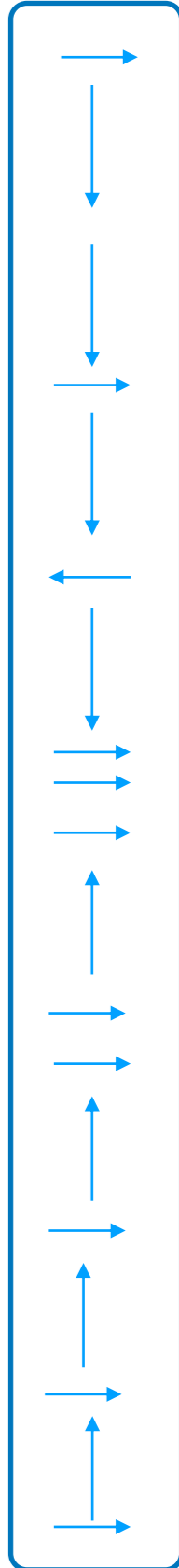
*****?

Azkenengo Enigma

Jonen formula topatzeko, osatu beharko duzuen azkenengo enigma labirinto batetik bidaia bat eginez ebazten da. Bertan Jonek azken kode bat gorde zuen. Kodea aurkitu eta guztiok euskaraz hitz egiten den unibertsoa itzuli ahal izango gara. Gogoan izan Jonek bere laborategitik kanpo dauden beste talde batzuekin lan egiten zuela. Joni euskaraz komunikatzea lagungarri egiten zitzaion; beraz, hurbileko jendearekin lan egiten zuen.

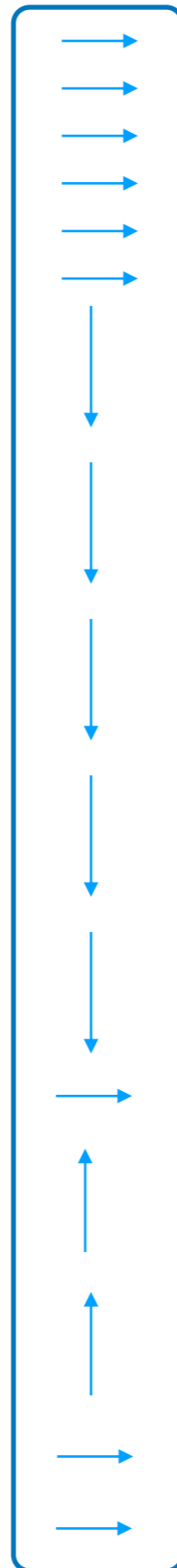
*****?

Azkenengo Enigma

Jonen formula topatzeko, osatu beharko duzuen azkenengo enigma labirinto batetik bidaia bat eginez ebazten da. Bertan Jonek azken kode bat gorde zuen. Kodea aurkitu eta guztiok euskaraz hitz egiten den unibertsoa itzuli ahal izango gara. Gogoan izan Jonek bere laborategitik kanpo dauden beste talde batzuekin lan egiten zuela. Joni euskaraz komunikatzea lagungarri egiten zitzaion; beraz, hurbileko jendearekin lan egiten zuen.

Akerbeltz

Mikelats

Gaueko

*****?

PISTAK

| Sacodejuegos enpresak garatutako proiektua |

1.
1 - C - V

2.
10 - E - VII

2.
12 - G - IX

3.
1 - H - X

3.
7 - I - X

4.
2 - C - III

4.
9 - K - VIII

4.
10 - A - IV

1.
6 - K - II

4.
12 - D - II

2.
11 - F - V

3.
6 - C - X

1.
11 - E - VIII

2.
3 - A - XII

2.
11 - A - III

1.
9 - H - VI

3.
9 - F - III

4.
4 - H - IV

1.
5 - J - III

4.
12 - N - XI

3.
1 - C - VII

4.
12 - J - I

2.
9 - B - V

4.
11 - F - 13

2.
12 - D - IX

1.
3 - F - III

3.
7 - B - IX

4.
9 - D - VIII

3.
8 - B - I

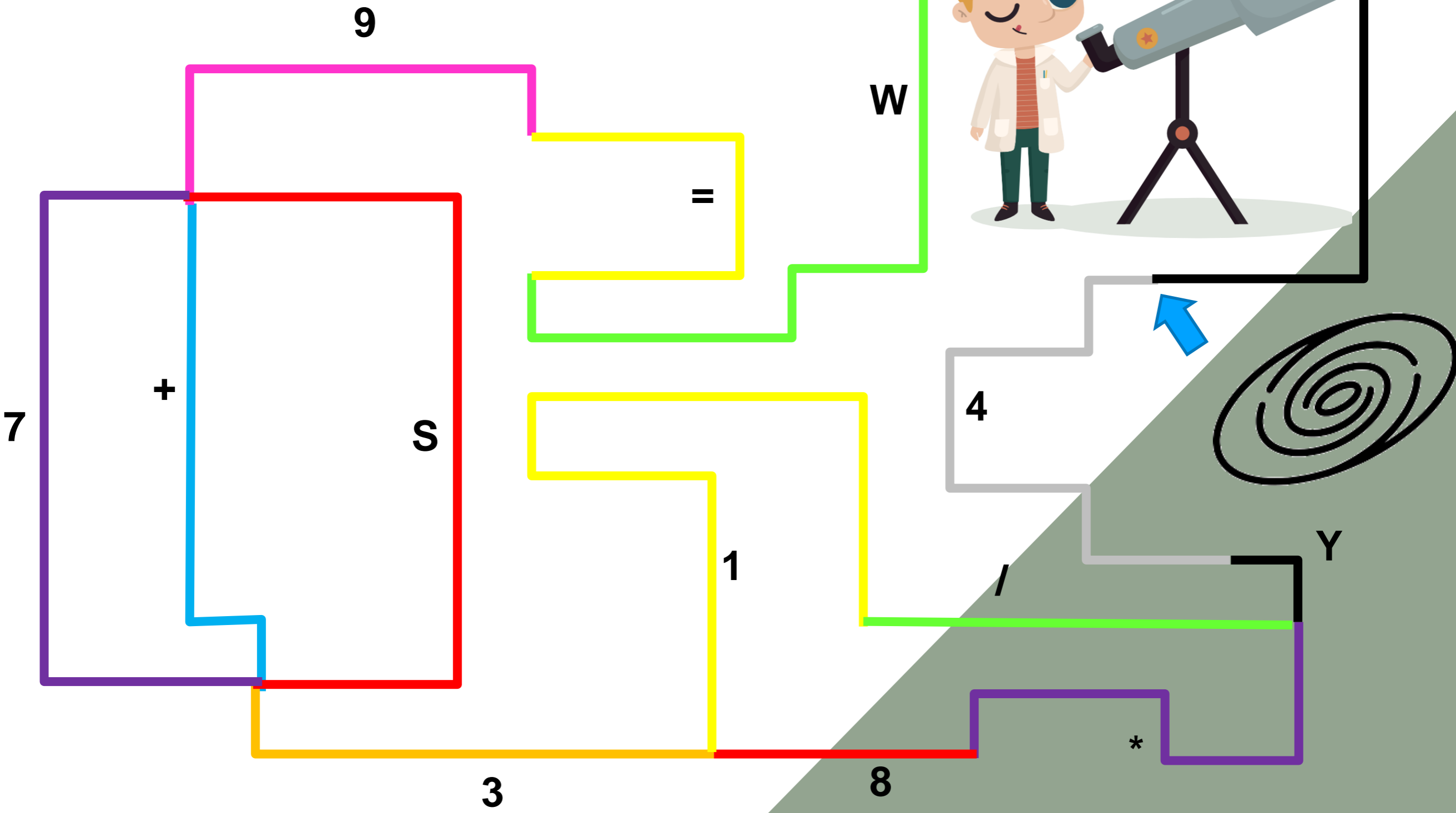
1.
4 - B - XI

4.
9 - H - VI

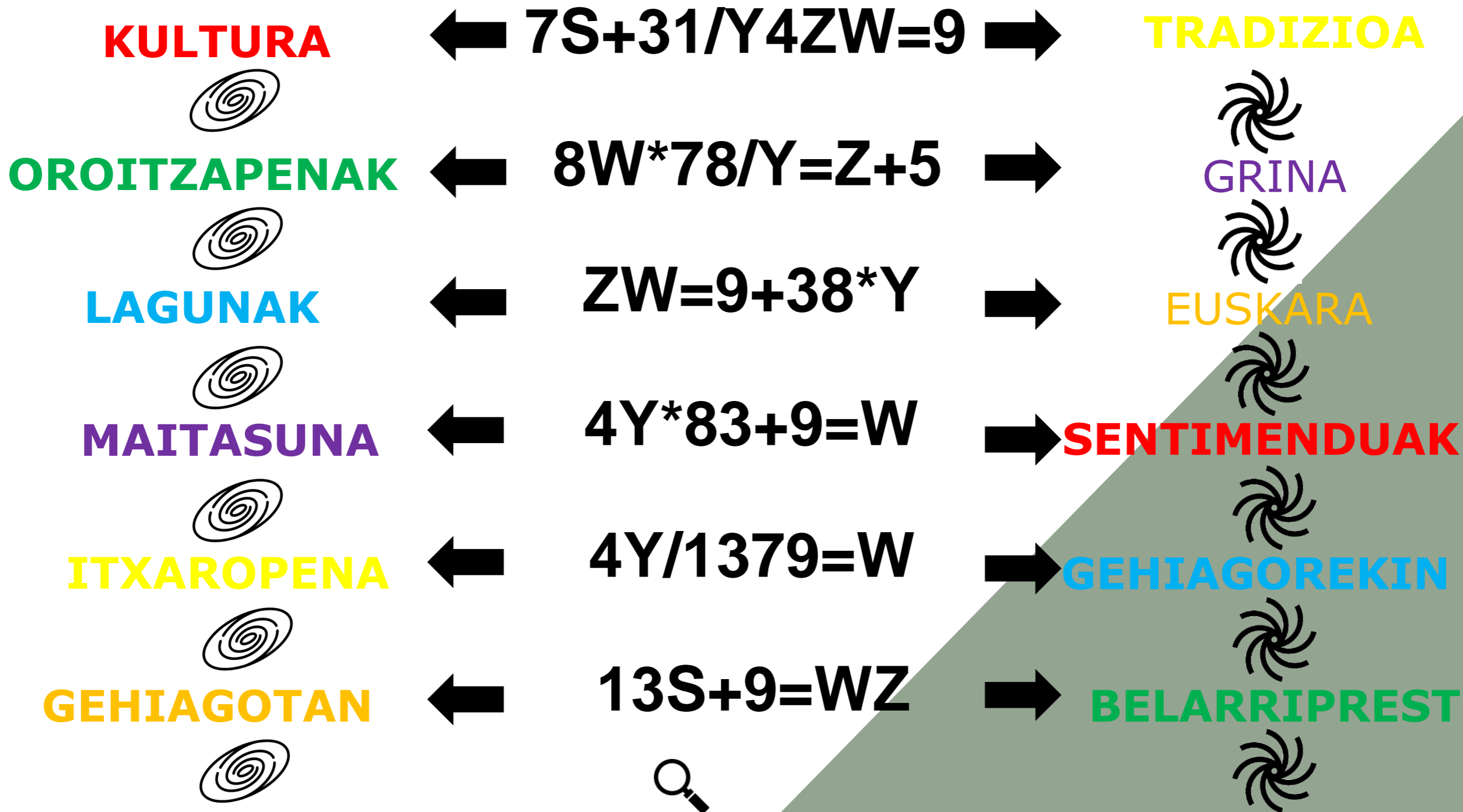
1.
8 - F - V

1.
4 - I - VIII

Jonen hitzetan, zulo beltzak euskara bezalakoak dira, biek unibertso harrigarrietara garamatzatelako. Formula honek gure mundura bueltatzen lagunduko digu.

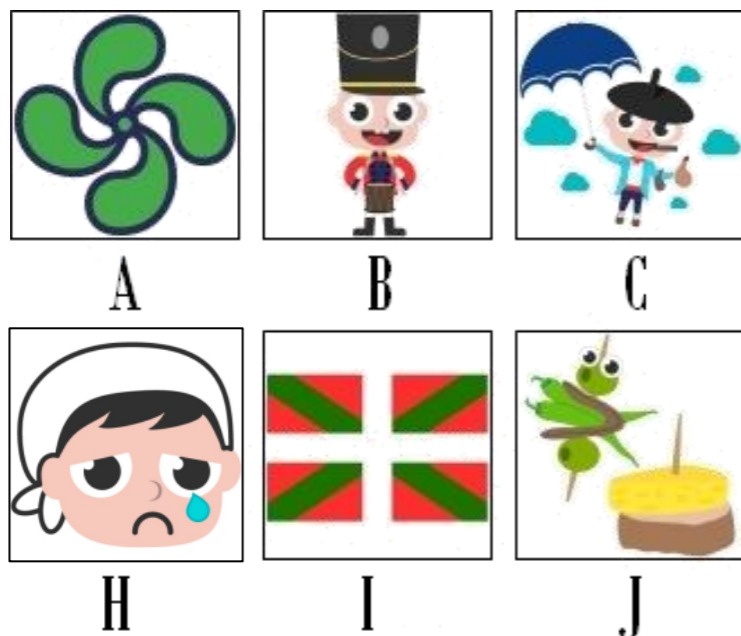

Formulak asmatzea, euskal mitologia, literatura eta bertsoak ziren Jonen zaletasunak. Atsegin zuen hitzekin jolastea eta haietakoren batean zizare-zuloen misterioa ezkutatzea.

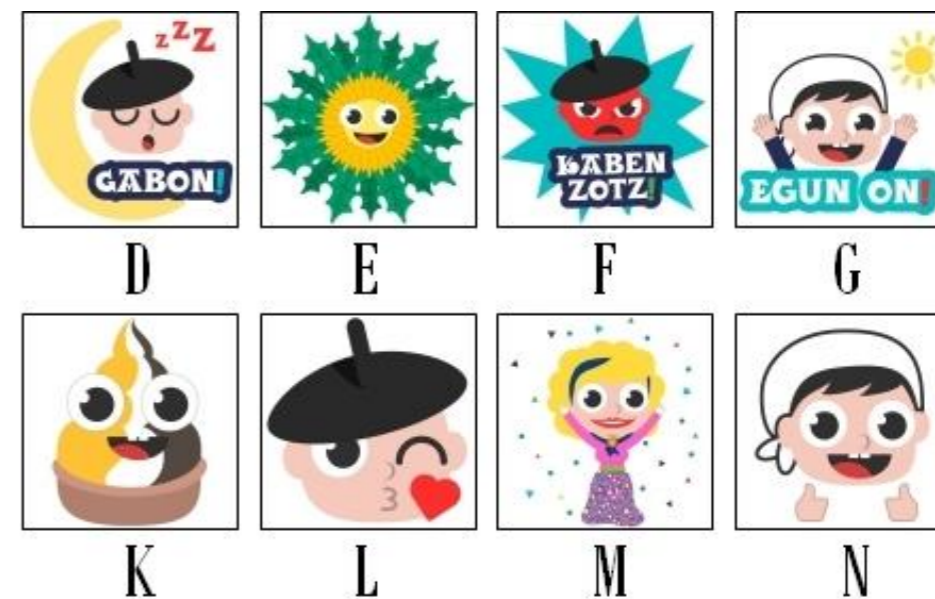

Gastronomiak, sinboloek, jaiek, ikurrinek eta gure adierazpenek identifikatzen gaituzte. Espero dugu hau unibertso honetan eta besteetan ez desagertzea

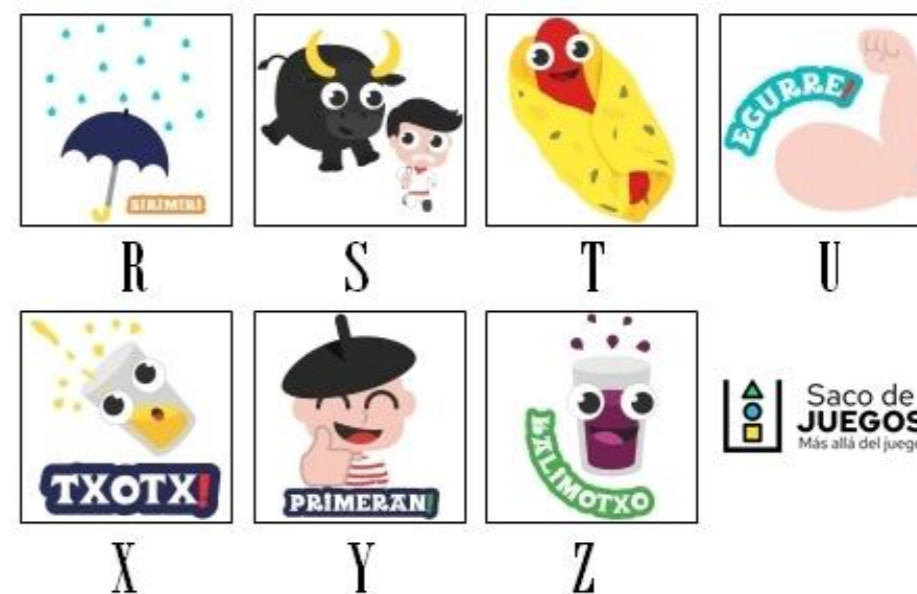

Dena lotuta dago: mitologia, hizkuntza, karolinak, Marijaia... Horietako bat desagertzen bada, ez litzateke gauza bera izango.

Irudika dezakezue unibertso bat gure piperrik gabe, gure ohiturarik gabe, gure dantzarik gabe eta euskararik gabe? Formula konpondu behar dugu.

Taloa txorizoarekin, San Ferminak, gure ohiturak eta gure hizkuntza gureak baino ez dira. Mantentzeko lan egin behar dugu.

Maiz jende askok gure jaietan bertso saioa ikusita entzundakoa ezin ulertuz egiten dute kritika ikuskizuna motela dela oso laua estetika ahots kaskarra dutela eta faltatzen dela musika saiatuko naiz azaltzen hemen bertsoak duen lirika gurea dugun ohitura zaharra zergatik den hain polita.

Ez gara joaten bertso saiora ahots onak entzutera nahiz eta kanta erabiltzen den bertsoa ez da opera hitzak, silabak eta errimak jarriaz denak batera bertsolaritza poesia da bapatekoa gainera sentimenduak, emozioak helaraziz bihotzera bertsolaria dator plazara ikuslea hunkitzera.

Arte forma hau azaldu nahian saiakeran gu gabiltza hitz joko hauek disfrutatzeke hizkuntzan daukagu giltza hitzen mamia aditu ezean dena baita ulergaitza gure hizkuntzak emanen die bertsoei beren bizitza baina bestalde euskarak dauka euskarri bertsolaritza ohitura honek mantentzen baitu bizirik asaben hitza.

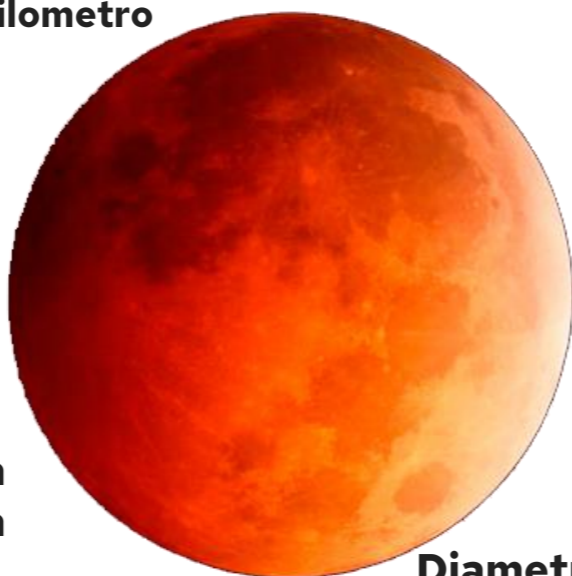

MARTE

Eguzkiraino distantzia
228.000.000 kilometro

Konposizioa
 Karbono dioxidoa % 95,32
 Nitrogenoa % 2,7
 Argona % 1,6
 Oxigenoa % 0,13

Aurreko planeta
Lurra

Diametroa
6794,4 km

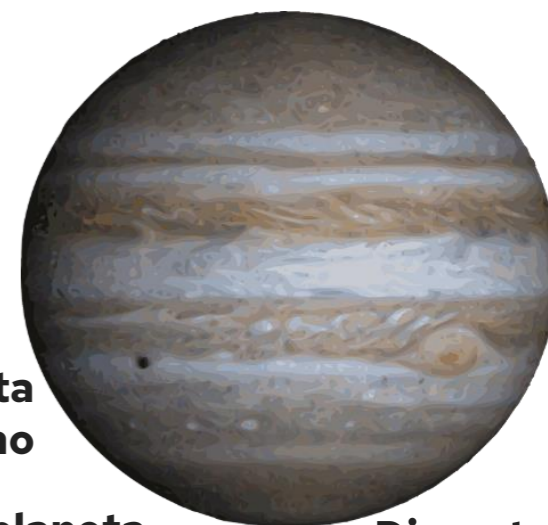
Hurrengo planeta
Jupiter

Grabitatea
3,711 m/s²

Eguzkiraino distantzia
778.000.000 kilometro

Konposizioa
 Hidrogenoa > % 81
 Helioa > % 17
 Metanoa % 0,1
 Ur baporea % 0,1

Hurrengo planeta
Saturno

Aurreko planeta
Martitz

Diametroa
142.984 km

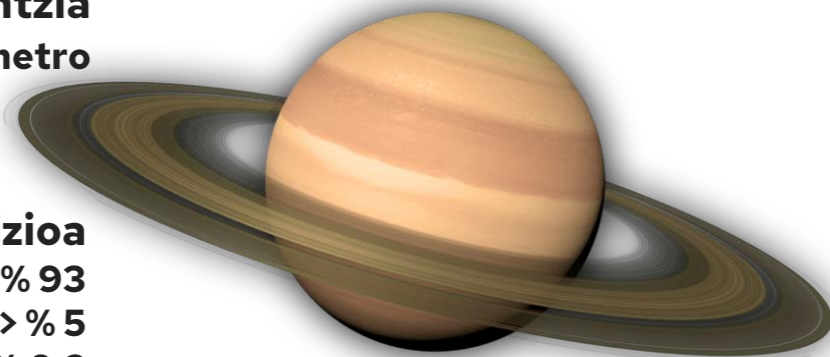
Grabitatea
24,79 m/s²

SATURNO

Eguzkiraino distantzia
1.430.000.000 kilometro

Konposizioa
 Hidrogenoa > % 93
 Helioa > % 5
 Metanoa % 0,2
 Ur lurruna % 0,1

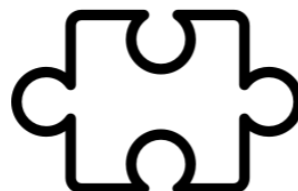

Hurrengo planeta
Urano

Diametroa
120.536 km

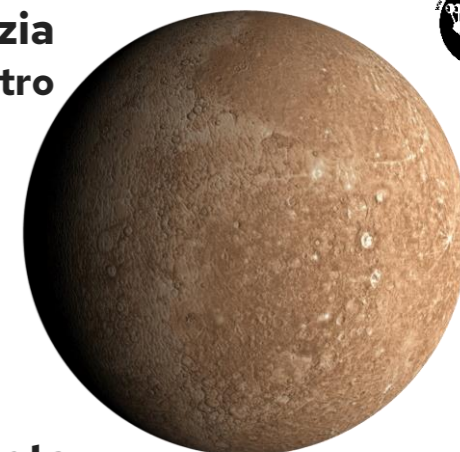
Aurreko planeta
Jupiter

Grabitatea
10,44 m/s²

Eguzkiraino distantzia
58.000.000 kilometro

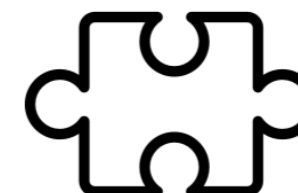
Konposizioa
 Potasioa % 31,7
 Sodioa % 24,9
 Oxigeno atomikoa % 9,5
 Argona % 7,0

Hurrengo planeta
Artizarra

Aurreko planeta
Eguzkia

Diametroa
4.879 km

JUPITER

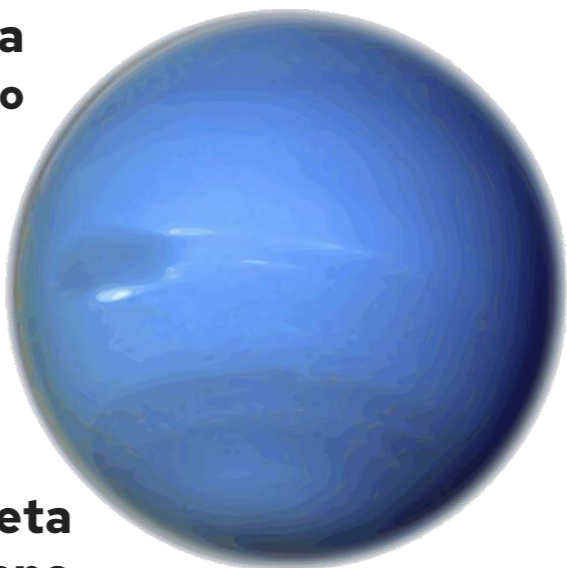
MERKURIO

NEPTUNO

Eguzkiraino distantzia
4.500.000.000 kilometro

Konposizioa	
Hidrogenoa	>84%
Helioa	>12%
Metanoa	2%
Amoniakoa	0,01%

Aurreko planeta
Urano

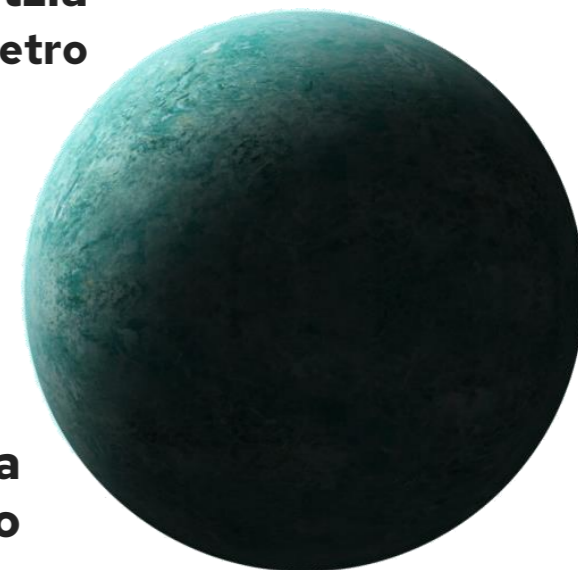
Grabitatea
11,15 m/s²
Diametroa
49.572 km

URANO

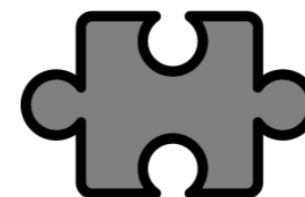
Eguzkiraino distantzia
2.870.000.000 kilometro

Konposizioa	
Hidrogenoa	83 %
Helioa	15 %
Metanoa	1,99 %
Amoniakoa	0,01 %

Hurrengo planeta
Neptuno

Grabitatea
8,69 m/s²
Diametroa
51.118 km

Aurreko planeta
Saturno

LURRA

Eguzkiraino distantzia
149.600.000 kilometro

Konposizioa	
Nitrogenoa	% 78,08
Oxigenoa	% 20,95
Argona	% 0,93
CO ₂	% 0,1

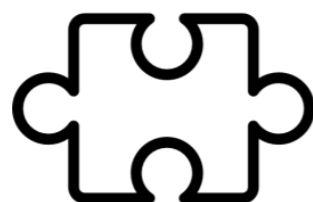

Hurrengo planeta
Martitz

Aurreko planeta
Artizarra

Grabitatea
9,7803 m/s²

Diametroa
12.756 km

ARTIZARRA

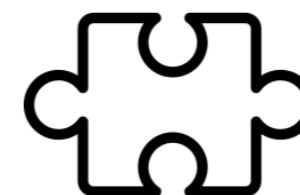
Eguzkiraino distantzia
108.000.000 kilometro

Konposizioa	
Karbono dioxidoa	% 96
Nitrogenoa	% 3
Azufre dioxidoa	% 0,015
Ur lurruna	% 0,002

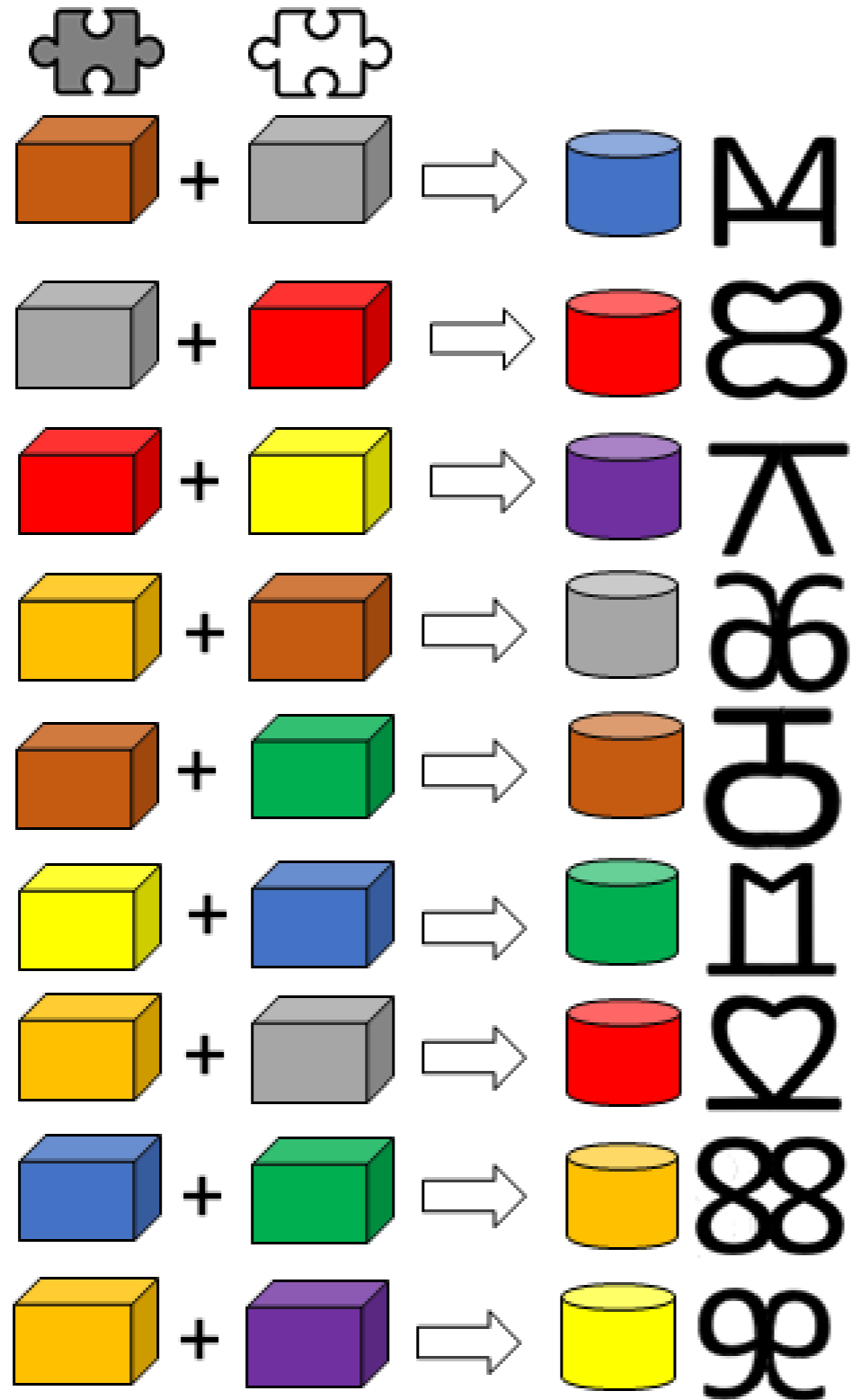
Hurrengo planeta
Lurra

Aurreko planeta
Merkurio

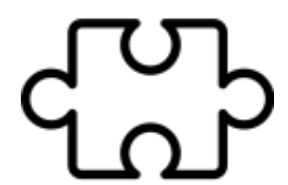
Jonen Apunteak

Jonen Apunteak

$1.430 \times 10^6 = 1.430.000.000$
 $778 \times 10^6 = 778.000.000$
 $228 \times 10^6 = 228.000.000$
 $149,6 \times 10^6 = 149.600.000$
 $108 \times 10^6 = 108.000.000$
 $58 \times 10^6 = 58.000.000$
 $4,5 \times 10^6 = 4.500.000$
 $2,87 \times 10^6 = 2.870.000$

Palas	♀	Saturno	♄	Merkurio	☿
Ilargia	☾	Urano	♅	Eguzkia	☼
Lurra	⊕	Pluton	♇	Sedna	♁
Eris	♁	Eunomia	♁	Neptuno	♆
Juno	♁	Jupiter	♃		
Artizarra	♀	Metis	♁		
Quaoar	♁	Haumea	♁		
Martitz	♂	Urano	♅		

Euskarak bizitzaren bidea aurkitzen laguntzen digu. Jonek bere kultura maitatzeko modu bat aurkitu zuen hizkuntza honekin. Bere sekretu asko labirinto bitxi batean ezkutatu zituen. Kontuz ibili, ez zaitezte nahastu, egin duzuen lan guztiak zerbaitetarako balio dezan. Zorte on!

→ R
→ T
→ S
→ B
→ N
→ K
→ L